

GEWONE ZITTING 2021-2022

24 FEBRUARI 2022

VERENIGDE VERGADERING
VAN DE
GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende het verhelpen aan de
aanhoudende inbreuken op de taalwetgeving
in de benoemingen bij de OCMW's in het
tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad**

uitgebracht namens de commissie
voor de Gezondheid en Bijstand aan personen

door mevr. Farida TAHAR (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

Vaste leden: mevr. Delphine Chabbert, de heer Ibrahim Dönmez, mevr. Véronique Jamoulle, mevr. Magali Plovie, mevr. Farida Tahar, de heer David Leisterh, mevr. Viviane Teitelbaum, mevr. Nicole Nketo Bomele, mevr. Marie Nagy, mevr. Gladys Kazadi, de heren Juan Benjumea Moreno, Gilles Verstraeten, mevr. Khadija Zamouri.

Plaatsvervanger: de heer Luc Vancauwenberge.

Ander lid: de heer Jan Busselen.

Zie:

Stuk van de Verenigde Vergadering:

B-74/1 – 2020/2021: Voorstel van resolutie.

SESSION ORDINAIRE 2021-2022

24 FÉVRIER 2022

ASSEMBLÉE RÉUNIE
DE LA COMMISSION
COMMUNAUTAIRE
COMMUNE

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

**visant à remédier aux infractions persistantes
à la législation linguistique dans les
nominations au sein des CPAS de la région
bilingue de Bruxelles-Capitale**

fait au nom de la commission
de la Santé et de l'Aide aux personnes

par Mme Farida TAHAR (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : Mme Delphine Chabbert, M. Ibrahim Dönmez, Mmes Véronique Jamoulle, Magali Plovie, Farida Tahar, M. David Leisterh, Mmes Viviane Teitelbaum, Nicole Nketo Bomele, Marie Nagy, Gladys Kazadi, MM. Juan Benjumea Moreno, Gilles Verstraeten, Mme Khadija Zamouri.

Membre suppléant : M. Luc Vancauwenberge.

Autre membre : M. Jan Busselen.

Voir :

Document de l'Assemblée réunie :

B-74/1 – 2020/2021 : Proposition de résolution.

I. Inleidende uiteenzetting van de heer Gilles Verstraeten, eerste mede- indieners van het voorstel van resolutie

De heer Gilles Verstraeten presenteert de toelichting van het voorstel van resolutie en leest de streepjes van het verzoe- kend gedeelte voor.

Voor de indieners van de voorliggende tekst is de naleving van de taalwetgeving bij de benoemingen binnen de Brusselse OCMW's geen doel op zich, maar het middel om ervoor te zorgen dat alle burgers correct en billijk worden behandeld, ongeacht hun taal: het is onaanvaardbaar dat Nederlandstalige gebruikers, die in feite als tweederangsburgers worden be- schouwd, niet op dezelfde wijze worden onthaald als Fransta- lige gebruikers.

Meer in het algemeen roept de spreker op om de tweetal- ligheid van de Brusselse instellingen serieus te nemen. Nu sommigen pleiten voor nieuwe bevoegdheidsoverdrachten naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschap- pelijke Gemeenschapscommissie, stelt de volksvertegen- woordiger tot zijn spijt vast dat Nederlandstalige Brusselaars vaak geen andere keuze hebben dan zich tot de Vlaamse in- stellingen te wenden om in hun taal bediend te worden.

II. Algemene bespreking

Mevrouw Khadija Zamouri erkent het probleem dat de indieners van het voorstel van resolutie aan de orde stellen, maar deelt niet hun analyse van de oorzaken van de inbreuken op de taalwetgeving. Ze zijn niet te wijten aan de slechte wil van de OCMW's of aan het stilzitten van het Verenigd College - een uitdrukkelijk anti-Vlaams beleid behoort tot het verleden - maar aan het feit dat de arbeidsvoorwaarden en de be- zoldiging die de Brusselse gemeenten bieden niet concurren- tieel zijn met andere jobs waarvoor tweetalige personen in aanmerking komen. De taalopleidingen en -premies die zijn ingevoerd om de tweetaligheid van het OCMW-personeel te verbeteren, hebben dus niet het gewenste effect gehad, aange- zien de begunstigden - die nu meer gewild zijn op de arbeids- markt - de neiging hebben om naar aantrekkelijkere banen uit te wijken. De volksvertegenwoordigster is van mening dat de hier voorgestelde oplossing niet adequaat is: de taalwetgeving is zeker van openbare orde, maar het blokkeren van de benoe- mingen die er niet mee in overeenstemming zijn, zou de con- tinuïteit van de openbare dienstverlening in gevaar brengen. Het voorgestelde "masterplan" wordt reeds uitgevoerd: de spreekster verwijst in dit verband naar de bovengenoemde premies en opleidingen en herinnert aan de gebeurtenissen rond het taalhoffelijkheidsakkoord. Ten slotte heeft het voor- stel geen betrekking op het contractuele personeel. Volgens het commissielid zou het veelbelovender zijn prioriteit te geven aan de tweetaligheid van de diensten in plaats van die van het personeel, hetgeen een herziening van de federale wetgeving zou vereisen, voorafgegaan door een academische evaluatie van de wetten op het gebruik van talen in bestuurszaken, geco- ordineerd op 18 juli 1966 (hierna: de gecoördineerde wetten).

I. Exposé introductif de M. Gilles Verstraeten, premier co- auteur de la proposition de résolution

M. Gilles Verstraeten expose les développements de la proposition de résolution et donne lecture des tirets du dis- positif.

Pour les auteurs du texte à l'examen, le respect de la lé- gislation linguistique dans les nominations au sein des CPAS bruxellois n'est pas un objectif en soi mais le moyen d'assurer que tous les citoyens soient traités de manière cor- recte et équitable, indépendamment de leur langue : il est inacceptable que les usagers néerlandophones, considérés dans les faits comme des citoyens de seconde zone, ne soient pas accueillis dans les mêmes conditions que les usagers francophones.

Plus généralement, l'orateur appelle à prendre au sérieux le bilinguisme des institutions bruxelloises. À l'heure où d'aucuns plaident en faveur de nouveaux transferts de com- pétences vers la Région de Bruxelles-Capitale et la Commis- sion communautaire commune, le député est au regret de constater que les Bruxellois néerlandophones, pour être ser- vis dans leur langue, n'ont souvent d'autre choix que de se tourner vers les institutions flamandes.

II. Discussion générale

Mme Khadija Zamouri reconnaît le problème soulevé par les auteurs de la proposition de résolution mais ne par- tage pas leur analyse quant aux causes des infractions à la législation linguistique. Elles ne sont pas dues à la mauvaise volonté des CPAS ou à l'inaction du Collège réuni – les poli- tiques expressément anti-flamandes appartiennent à un passé révolu – mais au fait que les conditions de travail et de rémunération que proposent les pouvoirs locaux bruxellois ne sont pas concurrentielles par rapport aux autres emplois auxquels les personnes bilingues peuvent prétendre. Les for- mations et les primes linguistiques mises en place pour ren- forcer le bilinguisme des agents des CPAS n'ont donc pas eu les effets escomptés, les bénéficiaires – désormais plus désirables sur le marché du travail – tendant à se réorienter vers des emplois plus attractifs. La députée estime que la so- lution ici proposée n'est pas adéquate : la législation linguis- tique est certes d'ordre public mais bloquer les nominations qui ne s'y conforment pas mettrait en péril la continuité du service public. Quant au « *master plan* » proposé, il est déjà mis en œuvre : l'oratrice renvoie à cet égard aux primes et formations précitées et rappelle les péripéties autour de l'ac- cord de courtoisie linguistique. Enfin, la proposition ne vise pas le personnel contractuel. Pour la commissaire, une piste plus prometteuse serait de privilégier le bilinguisme des ser- vices, plutôt que celui des agents, ce qui requerrait une révi- sion de la législation fédérale, précédée d'une évaluation académique des lois sur l'emploi des langues en matière ad- ministrative, coordonnées le 18 juillet. 1966 (ci-après : les lois coordonnées).

Mevrouw Véronique Jamouille deelt de bezorgdheid van de indieners van het voorstel om iedereen een waardige ontvangst te garanderen, ongeacht zijn taal. Haar fractie hecht veel belang aan de tweetaligheid van de Brusselse instellingen. Zij wijst op de inspanningen van de Brusselse OCMW's om Nederlandstalig of tweetalig personeel aan te werven, op die van de uitvoerende macht om de tweetaligheid van het bestaande personeel te bevorderen en op die van het Iris-ziekenhuisnetwerk om de taalvaardigheid van zijn personeel te verbeteren - inspanningen die, zoals de vorige spreekster opmerkte, aanlopen tegen de realiteit van de Brusselse arbeidsmarkt. De OCMW's, die worden geconfronteerd met de uitdagingen van de gezondheids- en sociale crisis in verband met de COVID-19-pandemie, moeten het nodige personeel kunnen aanwerven om de continuïteit van de openbare dienstverlening te verzekeren, zeker wanneer het gaat om de opvang van de meest kwetsbare personen in onze samenleving. Het commissielid zal de voorliggende tekst dus niet steunen, die volgens haar deze continuïteit in gevaar brengt.

De heer Juan Benjumea Moreno sluit zich aan bij de wens van de indieners van het voorstel om ervoor te zorgen dat iedereen in het Nederlands kan worden ontvangen in de Brusselse OCMW's. De overheid onderneemt actie op dit gebied, met name via het Huis van het Nederlands, dat zich inzet voor de verbetering van de kennis van het Nederlands onder de Brusselse bevolking en in het bijzonder bij het personeel van de lokale besturen. Ook de verbetering van het onderwijs in het Nederlands in de Franstalige instellingen moet worden voortgezet. Deze acties, waarvoor aanzienlijke middelen worden uitgetrokken, zouden volgens de volksvertegenwoordiger een herziening van de gecoördineerde wetten moeten inhouden, enerzijds om deze bij te werken, aangezien zij op verschillende punten verouderd zijn (bijvoorbeeld: zij vermelden niet expliciet het Gewest of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en hun toepasbaarheid op de contractuele medewerkers blijft controversieel) en anderzijds, zoals mevrouw Khadija Zamouri ook voorstelde, om op lokaal niveau over te schakelen op de tweetaligheid van de diensten - en niet van de individuele medewerkers - die reeds wordt toegepast op het niveau van de gewestelijke administratie. Het commissielid merkt ook op dat het voorstel voorbijgaat aan de realiteit van de Brusselse arbeidsmarkt, zoals vermeld door de vorige sprekers, en niets zegt over de manier waarop de OCMW's aantrekkelijker kunnen worden gemaakt voor Nederlandstalige en tweetalige werknemers. De spreker zal deze tekst niet steunen omdat, hoewel de indieners van de voorliggende resolutie zelf erkennen dat de naleving van de gecoördineerde wetten slechts een van de middelen is van het "*complex en omvattend geheel*" van maatregelen die een feitelijke tweetaligheid van de diensten aan de burgers mogelijk maken, zij niets voorstellen op het gebied van onderwijs, beroepsopleiding, taalpremies, weddeschaalverhoging, overschakeling op tweetaligheid van de diensten enz. Elk van deze aspecten moet op het bevoegde machtsniveau worden onderzocht, indien men concrete effecten wil bereiken.

De heer David Leisterh juicht het voornemen om de tweetaligheid van de Brusselse lokale besturen te garanderen toe. Als OCMW-voorzitter getuigt hij echter van de moeilijkheden die zich op het terrein voordoen bij het aanwerven van tweetalig personeel; het wordt zelfs moeilijk kandidaten te vinden die ten minste één van de officiële talen beheersen. De

Mme Véronique Jamouille partage le souci, exprimé par les auteurs de la proposition, de garantir à chacun un accueil digne, quelle que soit sa langue. Son groupe politique est attaché au bilinguisme des institutions bruxelloises. Elle souligne les efforts des CPAS bruxellois pour recruter des agents néerlandophones ou bilingues, ceux du pouvoir exécutif pour promouvoir le bilinguisme des agents en place et ceux du réseau hospitalier Iris pour améliorer les compétences linguistiques de son personnel – efforts qui se heurtent, comme l'exposait la préopinante, aux réalités du marché bruxellois de l'emploi. Or, les CPAS, face aux défis de la crise sanitaire et sociale liée à la pandémie de Covid-19, doivent pouvoir recruter le personnel nécessaire au maintien de la continuité du service public, *a fortiori* lorsqu'il s'agit d'accueillir les personnes les plus vulnérables de notre société. La commissaire ne soutiendra donc pas le texte à l'examen, dont elle estime qu'il menace cette continuité.

M. Juan Benjumea Moreno se range à la volonté des auteurs de la proposition d'assurer que chacun puisse être accueilli en néerlandais dans les CPAS bruxellois. Les autorités publiques agissent en ce sens, notamment par le biais de la 'Huis of het Nederlands', qui œuvre à l'amélioration de la connaissance du néerlandais au sein de la population bruxelloise et en particulier parmi les agents des pouvoirs locaux. L'amélioration de l'enseignement du néerlandais dans les établissements scolaires francophones doit aussi se poursuivre. Ces actions, auxquelles des moyens considérables sont alloués, devraient, selon le député, avoir pour corollaire une révision des lois coordonnées en vue, d'une part, de les mettre à jour, car elles sont dépassées sur plusieurs points (par exemple : elles ne mentionnent pas explicitement la Région ou la Commission communautaire commune et leur applicabilité aux agents contractuels demeure controversée) et, d'autre part, comme le suggérait aussi Mme Khadija Zamouri, d'adopter au niveau local la logique de bilinguisme des services – plutôt que des agents individuels – déjà d'application au niveau de l'administration régionale. Le commissaire note par ailleurs que la proposition ignore les réalités du marché bruxellois de l'emploi, rappelées par les précédentes oratrices, et ne dit rien quant à la manière de renforcer l'attractivité des CPAS pour les travailleurs néerlandophones et bilingues. L'orateur ne soutiendra pas ce texte car, bien que les auteurs de la résolution à l'examen reconnaissent eux-mêmes que le respect des lois coordonnées n'est qu'un des moyens de l'ensemble « *complexe et complet* » de mesures permettant un bilinguisme effectif des services aux citoyens, ils ne proposent rien en matière d'enseignement, de formation professionnelle, de primes linguistiques, de revalorisation barémique, de passage à un bilinguisme des services, etc. Chacun de ces aspects devrait être examiné au niveau de pouvoir compétent, si l'on veut des effets concrets.

M. David Leisterh salue l'intention de garantir le bilinguisme des administrations locales bruxelloise. Il témoigne nonobstant, en tant que président de CPAS, des embarras rencontrés sur le terrain pour recruter des agents bilingues ; il devient même difficile de trouver des candidats qui maîtrisent au moins une des langues officielles. Les barèmes de

weddeschalen van het plaatselijk openbaar ambt werden onlangs verhoogd om dit probleem aan te pakken, maar dit heeft sommige gemeentelijke budgetten onder druk gezet. Een van de oplossingen zou volgens de volksvertegenwoordiger kunnen zijn om werkzoekenden actiever naar taalcursussen te leiden. Hoe dan ook, als de taalwetgeving naar de letter zou worden toegepast, zouden hele diensten gedwongen worden te sluiten, ten nadele van de burgers, ongeacht hun taal.

Mevrouw Farida Tahar is het eens met de doelstelling om de Brusselse burgers op een gelijkwaardige manier te bedienen; voor haar fractie is dit een fundamentele kwestie. De bron van het door de indieners van de voorgestelde resolutie aan de orde gestelde probleem is het gebrek aan kandidaten die aan de wettelijke vereisten voldoen; daarom moet het taalonderwijs vanaf het basisonderwijs worden versterkt. Het door de indieners van deze tekst voorgestelde antwoord - het verbieden van benoemingen en bevorderingen die niet in overeenstemming zijn met de taalwetgeving - zou ernstige gevolgen hebben voor de continuïteit van de openbare dienstverlening. Het is echter de verantwoordelijkheid van de leden van de Verenigde Vergadering om ervoor te zorgen dat de essentiële diensten die de OCMW's aan de Brusselaars verlenen, behouden blijven.

De heer Jan Busselen steunt de strijd tegen taaldiscriminatie. Het verbaast hem echter dat dezelfde politieke partij deze discriminatie wil opheffen op het niveau van de Brusselse OCMW's en ze tegelijkertijd wil versterken op het niveau van de Vlaamse scholen in de hoofdstad (waar 65% van de plaatsen zal worden voorbehouden voor Nederlandstalige leerlingen, tegenover 55% vroeger). De spreker merkt op dat het voorstel niet voorziet in maatregelen om de tweetaligheid onder de bevolking te versterken (bijvoorbeeld door de invoering van tweetalig onderwijs), om de arbeidsvoorwaarden en de bezoldiging in de OCMW's aantrekkelijker te maken of om de taalwetgeving te herzien. Nochtans zijn het zulke maatregelen die het gewenste doel daadwerkelijk zouden bereiken. De spreker is van mening dat de oplossing niet ligt in het voorgestelde masterplan, maar in de herfinanciering van de lokale besturen, met het oog op een herwaardering van de bezoldigingsvoorwaarden.

Mevrouw Marie Nagy acht het legitiem dat iedereen wordt opgevangen in de taal die hij spreekt, vooral wanneer hij zich in een moeilijke situatie bevindt. De spreekster merkt op haar beurt op dat de structuur van de Brusselse arbeidsmarkt tweetalige werknemers bij de lokale besturen weghaalt, ongeacht het feit dat de Brusselse overheid tweetaligheid nog meer bevordert. De volksvertegenwoordigster roept op om het voorstel te verwerven, omdat de OCMW's in de huidige crisissituatie personeel moeten kunnen aanwerven en al genoeg moeilijkheden ondervinden om dit personeel te vinden. Bovendien druisst het voorstel in tegen het taalhoffelijkheidsovereenkomst. De spreekster toont ook belangstelling voor de mogelijkheid om over te schakelen op tweetaligheid van de diensten.

De heer Gilles Verstraeten is verheugd dat alle sprekers de realiteit en de ernst van het probleem van taaldiscriminatie erkennen. Hij geeft toe dat er geen bewust anti-Vlaams beleid

la fonction publique locale ont récemment été revus à la hausse pour pallier cette difficulté, mais cette revalorisation a mis à mal certains budgets communaux. Le député est d'avis qu'une des solutions serait d'orienter plus activement les chercheurs d'emploi vers des formations en langue. En tout état de cause, si l'on appliquait la législation linguistique à la lettre, des services entiers seraient contraints de fermer leurs portes, au détriment des citoyens, quelle que soit leur langue.

Mme Farida Tahar souscrit à l'objectif de servir les citoyens bruxellois de manière égalitaire ; il s'agit pour son groupe politique d'un enjeu fondamental. La source du problème soulevé par les auteurs de la résolution proposée est le manque de candidats répondant aux conditions légales ; il convient donc de renforcer la formation aux langues dès l'enseignement primaire. La réponse proposée par les auteurs du présent texte – l'interdiction de nominations et de promotions non conformes à la législation linguistique – aurait des conséquences sérieuses en matière de continuité du service public. Or, il ressortit à la responsabilité des membres de l'Assemblée réunie de veiller aux maintiens des services indispensables que les CPAS rendent à la population bruxelloise.

M. Jan Busselen approuve la lutte contre la discrimination linguistique. Il s'étonne toutefois qu'une même formation politique cherche à supprimer cette discrimination au niveau des CPAS bruxellois et, concomitamment, à la renforcer au niveau des écoles flamandes de la capitale (où 65 % des places seront réservées aux élèves néerlandophones, contre 55 % précédemment). L'orateur constate que la proposition ne prévoit aucune mesure pour renforcer le bilinguisme au sein de la population (par exemple via la mise en place d'un enseignement bilingue), améliorer l'attractivité des conditions de travail et de rémunération dans les CPAS ou revoir la législation linguistique. Ce sont pourtant de telles mesures qui permettraient d'atteindre réellement l'objectif poursuivi. L'intervenant est d'avis que la solution passe en premier lieu non pas par le « *master plan* » proposé, mais par un refinancement des pouvoirs locaux, en vue d'une revalorisation des conditions de rémunération.

Mme Marie Nagy estime légitime que toute personne soit accueillie dans la langue qu'elle maîtrise, à plus forte raison quand elle est dans une situation difficile. L'intervenante remarque à son tour que la structure du marché bruxellois de l'emploi soustrait aux pouvoirs publics locaux les travailleurs bilingues, et ce, indépendamment du fait que les autorités bruxelloises multiplient les encouragements au bilinguisme. La députée appelle à rejeter la proposition à l'examen car les CPAS, dans le contexte de crise actuel, doivent pouvoir recruter du personnel et rencontrent déjà suffisamment de difficultés pour en trouver. En outre, la proposition va à l'encontre de l'accord de courtoisie linguistique. Par ailleurs, l'oratrice dit son intérêt pour la piste d'un passage au bilinguisme des services.

M. Gilles Verstraeten se réjouit que l'ensemble des intervenants reconnaissent la réalité et le sérieux du problème de la discrimination linguistique. Il concède que les poli-

meer wordt gevoerd en ontkent niet het bestaan van een taalfelijkheidssakkoord of van opleidingen voor het personeel bij de OCMW's, maar dat betekent niet dat de discriminatie is opgehouden - er worden nog regelmatig incidenten gemeld. De door de sprekers genoemde maatregelen worden inderdaad uitgevoerd, maar zonder duidelijke resultaten op het terrein. Het aantal taalpremies neemt weliswaar toe, maar de voorwaarden voor de toekenning ervan blijven twijfelachtig. Het is ook waar dat het personeel op grond van het bovengenoemde taalfelijkheidssakkoord taalopleidingen moet volgen om vast benoemd te worden, maar deze maatregel heeft weinig effect, niet alleen omdat personeel dat tweetalig wordt zou vertrekken naar een aantrekkelijkere job, maar ook omdat in feite veel van het onwettig aangeworven personeel nooit tweetalig zal worden, wegens een zekere onverschilligheid ten aanzien van deze kwestie. De volksvertegenwoordiger erkent dat de weddeschalen van de OCMW's laag zijn, maar dit probleem houdt verband met de financiële gezondheid van het Brussels Gewest en de lokale besturen. Aan degenen die het onderwijs van het Nederlands ter sprake hebben gebracht, antwoordt de spreker dat als men België, dat binnenkort tweehonderd jaar zal bestaan, ooit driehonderdjarig wil maken, men het leren van het Nederlands als tweede taal in Wallonië verplicht moet stellen, als teken van respect voor de meerderheidstaal van het land. Hij voegt er echter aan toe dat zelfs in Brussel, waar deze verplichting reeds van kracht is, veel leerlingen van het Franstalig onderwijs aan het einde van hun schooltijd niet tweetalig zijn. De volksvertegenwoordiger steunt ook het voorstel om werkzoekenden sneller taalcursussen aan te bieden. De formulering van de gecoördineerde wetten mag dan soms achterhaald zijn, zij zijn nog steeds van toepassing: men weet bijvoorbeeld dat met de term "toezichhoudende overheid" het Verenigd College wordt bedoeld. De overschakeling op tweetaligheid van de diensten zal niets veranderen aan de door de sprekers aangehaalde fundamentele problemen, die leiden tot een tekort aan kandidaten. Ook het argument van de continuïteit van de dienstverlening moet worden genuanceerd: als men, bij gebrek aan beter, mensen in dienst blijft nemen die niet aan de wettelijke vereisten voldoen, zal de tweetaligheid van de diensten blijven verslechteren. Als dus slechts aan één van de door de indieners van de voorliggende tekst voorgestelde maatregelen gevolg moet worden gegeven, dan zou dat de opstelling van een "masterplan" zijn om de tweetaligheid bij de OCMW's effectief te maken. Hij hoopt dat de commissieleden zich hiervoor zullen inzetten.

III. Bespreking van de consideransen en streepjes van het verzoekend gedeelte

Aangezien de consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte geen commentaar uitlokken, beslist de commissie, op voorstel van de voorzitter, onmiddellijk over te gaan tot de stemming over het geheel van het voorstel van resolutie.

tiques expressément anti-flamandes n'ont plus cours et il ne nie pas, s'agissant des CPAS, l'existence d'un accord de courtoisie linguistique ou de formations dispensées au personnel, mais ce n'est pas pour autant que les discriminations ont cessé – des incidents sont encore régulièrement rapportés. Les mesures évoquées par les intervenants sont bel et bien mises en œuvre, mais sans résultat patent sur le terrain. Il est exact que le nombre de primes linguistiques est en hausse, mais leurs conditions d'attribution demeurent questionnables. Il est aussi exact que les agents doivent, en vertu de l'accord de courtoisie précité, suivre des formations linguistiques pour être nommés à titre définitif ; pourtant, cette mesure exerce peu d'effets, non seulement parce que les agents devenus bilingues quitteraient leur emploi pour un autre plus attractif, mais parce qu'en fait, bon nombre des agents illégalement nommés ne seront jamais bilingues, en raison d'une certaine indifférence à cette question. Le député reconnaît que les barèmes des CPAS sont bas, mais ce problème est lié à la santé financière de la Région et des pouvoirs locaux bruxellois. À ceux qui ont évoqué l'enseignement du néerlandais, l'orateur répond qu'il leur appartient – s'ils veulent que la Belgique, bientôt bicentenaire, soit un jour tricentenaire – de rendre obligatoire son apprentissage comme seconde langue en Wallonie, en signe de respect envers la langue majoritaire du pays. Il ajoute toutefois que même à Bruxelles, où cette obligation est déjà d'application, de nombreux élèves de l'enseignement francophones ne sont pas bilingues à l'issue de leur scolarité. Le député se range pour le surplus à la proposition de dispenser plus rapidement des cours de langue aux demandeurs d'emploi. Le libellé des lois coordonnées est sans doute parfois désuet, mais elles demeurent applicables : on sait bien, par exemple, que par « *autorité de tutelle* », il faut entendre le Collège réuni. Quant au passage à un bilinguisme des services, il ne changera rien aux problèmes fondamentaux qu'ont relevés les intervenants et qui entraînent une pénurie de candidats. L'argument de la continuité du service public doit aussi être nuancé : si l'on continue à engager, faute de mieux, des personnes qui ne répondent pas au prescrit légal, le bilinguisme va continuer de se dégrader. Dès lors, si une seule des mesures proposées par les auteurs du texte à l'examen devait être retenue, ce serait l'établissement d'un « *master plan* » pour rendre effectif le bilinguisme dans les CPAS. Il espère que les commissaires s'y engageront.

III. Discussion des considérants et des tirets du dispositif

Les considérants et les tirets du dispositif ne suscitant aucun commentaire, la commission décide, sur la proposition du président, de passer directement au vote sur l'ensemble de la proposition de résolution.

**IV. Stemming over het geheel
van het voorstel van resolutie**

Het voorstel van resolutie wordt in zijn geheel verworpen met 13 stemmen tegen 1.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur

Farida TAHAR

De Voorzitter

Ibrahim DÖNMEZ

**IV. Vote sur l'ensemble
de la proposition de résolution**

La proposition de résolution, dans son ensemble, est rejetée par 13 voix contre 1.

– *Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.*

La Rapporteuse

Farida TAHAR

Le Président

Ibrahim DÖNMEZ